

THE ROLE OF EDUCATIONAL GAMES IN EDUCATION

Costina SFINTEȘ

Scientific Researcher PhD., "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

ABSTRACT

THE TEACHING AND LEARNING METHODS ARE AMONG THE MOST DIVERSIFIED, COMBINING TRADITIONAL AND MODERN APPROACHES TAILORED TO INDIVIDUAL NEEDS, THUS ADDING VALUE TO THE TEACHING-LEARNING PROCESS. EDUCATIONAL GAMES ARE AN EFFECTIVE MEANS OF SHAPING, TEACHING, AND LEARNING, HELPING INDIVIDUALS DEVELOP THEIR POTENTIAL. EDUCATIONAL GAMES HAVE A DUAL PURPOSE: ON ONE HAND, THEY INSTRUCT CHILDREN IN A SPECIFIC FIELD OF KNOWLEDGE, AND ON THE OTHER HAND, THEY ENHANCE INTEREST IN THE ACTIVITY THROUGH THE USE OF ENTERTAINING ELEMENTS CHARACTERISTIC OF EDUCATIONAL GAMES. THESE ELEMENTS FACILITATE THE ACHIEVEMENT OF THE FORMATIVE-EDUCATIONAL GOALS, AND IN CONJUNCTION WITH OTHER MANDATORY ACTIVITIES, THEY EXERT A STRONG INFLUENCE ON THE CHILD, HELPING TO DEVELOP THE INTELLECTUAL SKILLS NECESSARY FOR A SMOOTH INTEGRATION INTO SCHOOL-RELATED ACTIVITIES.

KEYWORDS: EDUCATION, EDUCATIONAL GAMES, CREATIVITY, PERSONALITY, LEARNING

Realitatea socio-economică a unui stat de drept aduce în prim plan calitatea și eficiența unui sistem de învățare care influențează sistematic și conștient subiecții activi și pasivi ai unei societăți determinate. Educația va rămâne, întotdeauna, un sistem de transmitere a experienței de viață și a abilității pentru adaptarea la nevoile societății, indiferent de curba evoluției¹.

Cu toate că s-au scris despre educație numeroase pagini, atingerea dezideratului educației va fi mereu un pisc spre care mulți dintre noi își vor înălța privirile întrucât fiecare din noi poartă dihotomia conceptului educabil – educator. Chiar dacă vocabula educator face referire indirectă la realizarea unei educații formale, având în vedere că educația reprezintă și transmiterea informațiilor de la o generație la alta, conchidem că fiecare din noi influențează comportamentul celorlalți din jur și nu numai. În același timp suntem și "educabili" deoarece acțiunea celorlalți dar și a mediului înconjurător se răsfrânge asupra noastră influențând acțiunile – inacțiunile noastre, comportamentul, personalitatea etc.

Problema educației în România contemporană devine tot mai acută atunci când rata abandonului crește, rata analfabetismului are aceeași tendință, calitatea educației scade,

¹ Costina Sfinteș, The low of education in România after 1990, Annals of the "Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu, Letters And Social Science Series 1/2019, Academica Brâncuși Publisher

școala nu apreciază aspectele sociale, aria curriculară este corelată cu nevoile reale ale societății și lista poate continua².

Grădinița trebuie să constituie o etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, nu doar prin conținutul științific al procesului instructiv-educativ, ci și prin libertatea de acțiune a preșcolarilor, care să le stimuleze interesele de cunoaștere și să contribuie la lărgirea câmpului de relații sociale.

Cercetările cu privire la dezvoltarea psiho-fizică a copiilor relevă faptul că evoluția școlară a elevului este dependentă de educația realizată la vârsta preșcolară în care are loc dezvoltarea proceselor și particularităților psihice ale personalității lor.

Metodele de predare-învățare sunt dintre cele mai diversificate astfel încât îmbinarea metodelor tradiționale cu cele moderne, adaptate la specificul individului, aduc un plus de valoare procesului de predare – învățare.

În fiecare dintre noi este un copil cărui îi place să se joace, iar jocul didactic este o metodă eficientă de predare învățare raportată în mod adecvat la dezvoltarea comportamentului psihic și procesul de învățare.

Jocul didactic a fost definit ca fiind o "specie de joc care îmbină armonios elementul instructiv și educativ cu elementul distractiv de joc prin care educatorul consolidează, precizează și verifică cunoștințele transmise copiilor îmbogățindu-le totodată sfera cunoașterii"³.

Specific mai ales învățământului preșcolar, jocul didactic se consideră o urmă de activitate atractivă și accesibilă copilului la această vârstă, valoarea sa practică constând în faptul că pe parcursul desfășurării, copilul are posibilitatea să se adapteze la cunoștințele, să exercite cunoștințele, să exerseze priceperile, deprinderile formate în cadrul diferitelor activități.

Folosirea jocului didactic ca activitate comună cu întreaga grupă, aduce un plus de varietate în procesul de instruire al copiilor, făcându-l mai atractiv.

Jocul didactic se deosebește de celelalte jocuri și forme de activitate și prin prisma elementelor care îl compun:

- conținutul jocului
- sarcina didactică
- regulile de joc
- acțiunea de joc
- scopul jocului

Specificul conținutului jocului didactic este dat de cunoștințele pe care le-au însușit copiii în diferite alte activități, cunoștințe care vizează: plante, animale, fenomene ale naturii, reprezentări matematice, limba maternă sub toate aspectele ei, etc.

Sarcina didactică reprezintă acel element specific de rezolvare a căruia este atras copilul, reprezintă sensul principal al jocului. El poate apărea sub forma unor probleme de gândire, de reconstituire, comparație, recunoaștere, completare, ghicire, etc.

Varietatea sarcinilor didactice pe care copiii le au de rezolvat, face ca jocurile didactice cu același conținut sau cu conținuturi asemănătoare, să apară în forme noi, variate și atractive pentru copii.

² Costina Ștefănescu, Last 15 years of Romanian education, Revista Universitară de Sociologie year XII, nr. 2/2016, Beladi Publishing House, Craiova, 2016, p.93

³ Dicționarul de pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, București 1979

Prin conținut și sarcini, jocul didactic exercită o influență pozitivă asupra întregii dezvoltări psihice a copilului, contribuind într-o mare măsură la formarea deprinderilor de activitate intelectuală, deprinderea de exprimare orală, deprinderea de a sene, deprinderea de a număra și socoti, de a povesti.

Regulile jocului - sunt numeroase și de natură diferită. Astfel o primă categorie reglementează repartizarea rolurilor între copii, o altă categorie se referă la succesiunea acțiunilor de joc, și o ultimă categorie de jocuri vizează comportarea acestora în joc (ce le este și ce nu le este permis pe parcursul desfășurării acestuia).

Ultimul element specific jocului didactic îi constituie "acțiunea de joc" (elemente de joc). Acestea sunt reprezentate și de mijloacele folosite pentru a face jocul mai atractiv pentru copii.

Momentele de așteptare, surpriza, ghicirea, mișcarea, întrecerea, aplauzele fac ca rezolvarea sarcinii didactice să fie plăcută și atractivă.

Toate aceste elemente îi conferă jocului didactic o particularitate, o notă definitorie, specifică, ceea ce îl deosebește de celelalte forme de activitate desfășurate de copii în grădiniță.

Rezultatul cu care se încheie jocul didactic arată gradul în care copilul și-a format priceperea de a găsi răspunsul potrivit, de a face descoperiri, reconstituiri, comparații, de a da răspunsuri verbale prompte etc.

Așadar, esența și specificul jocului didactic constituie tocmai întrepătrunderea și interacțiunea componentelor sale, în echilibrul dintre sarcina didactică și acțiunea de joc.

În cadrul procesului instructiv-educativ desfășurat în grădiniță de copii, jocul didactic are un rol bine definit, determinat prin faptul că pe măsură ce copilul își însușește pe baza experienței de viață, cât și pe alte căi, o serie de cunoștințe, priceperi și deprinderi, rolul său crește în vederea pregătirii copilului pentru integrarea optimă în regimul școlar.

Prin jocul didactic se asigură învățarea eficientă, pentru că acțiunea este desfășurată direct de către copii.

Concursul și îndrumarea educatoarei sunt prezente și necesare, în maniera în care îl antrenează în joc, îi deliberează sfera de acțiune, îi oferă materialul necesar, îi verifică și apreciază rezultatele obținute.

Jocul didactic devine complex din punct de vedere al formelor, conținuturilor dar și al regulilor ce stau la baza acestora pe măsură ce personalitatea individului evoluează, menționând totodată că jocul didactic ține de natura copilului contribuind la dezvoltarea personalității acestuia.

De a lungul anilor au fost numeroase încercări de clasificare a jocurilor didactice, având la bază criterii variate. E. Popescu, H. Barbu, F. Serbau în manualul "Activități de joc și recreativ- distractive" Editura Didactică și Pedagogică, București 1993, clasifică jocurile didactice pornind de la principiul dezvoltării proceselor psihice ale copiilor astfel:

- a) după domeniul dezvoltării, jocurile didactice pot fi:
 - jocuri de mișcare
 - jocuri pentru dezvoltare psihică care se pot clasifica, la rândul lor în funcție de laturile dezvoltării vieții psihice astfel:
 - jocuri cognitive
 - jocuri de expresie afectivă (teatru de masă, teatru de păpuși, imitația, afectarea etc
- Jocurile cognitive, în funcție de sarcina didactică pot fi: jocuri senzoriale și jocuri intelectuale.

- b) Din punct de vedere al conținutului, jocurile didactice pot fi:
1. jocuri didactice pentru cunoașterea mediului și însușirea limbii materne
 2. jocurile didactice matematice
 3. jocuri didactice muzicale
 4. jocuri didactice de îndemânare
 5. jocuri de construcții
 6. jocuri cu rol
 7. jocuri de creație

Jean Piaget împarte jocurile în trei mari categorii, după cum urmează:

- jocuri cu reguli
- jocuri simbolice
- jocuri tip exercițiu

Jocul didactic îmbină într-un tot unitar și armonios sarcini și funcții specifice jocului, dar și sarcini și funcții specifice învățării.

Deci, jocul didactic are drept scop, pe de o parte instruirea copiilor într-un anumit domeniu al cunoașterii, iar pe de altă parte sporirea interesului pentru activitatea respectivă prin utilizarea unor elemente distractive caracteristice jocului didactic care facilitează atingerea scopului formativ-educativ urmărit și împreună cu celelalte activități obligatorii exercită o puternică influență asupra copilului în vederea formării deprinderilor de activitate intelectuală atât de necesare integrării fără dificultate în activitatea de tip școlar.

Trecerea la activitatea școlară care constă în învățare, ce impune comportamente specifice, se face printr-un proces complex de adaptare, proces pentru care grădinița îl pregătește pe copil.

Prin activizarea și adaptarea copilului potențialului de dezvoltare de care dispune acesta, potențial care vizează: sfera motivațională atitudinală, puterea de expresie și comunicare, sfera productivă și de cunoaștere, grădinița contribuie la formarea deprinderilor de activitate intelectuală, necesare integrării fără probleme a copilului în activitatea de tip școlar.

Jocurile devin mijloace de educație în măsura în care sunt judicios organizate și conduse de către adulți: copiii își însușesc deprinderi de comportare civilizată, de viață în colectiv, își formează capacitatea de a-și subordona comportarea regulilor stabilite, își dezvoltă voința, în diferitele ei forme, ca și capacitatea de a-și înfrâna pornirile, își dezvoltă gândirea și vorbirea.

Jocul didactic constituie un indicator pentru diagnoza capacităților psihice și a trăsăturilor de personalitate, un indiciu al dezvoltării proceselor de cunoaștere, al aptitudinilor, voinței și afectivității.

Nicăieri ca în jocuri copiii nu găsesc teren mai potrivit pentru a-și descoperi și pune în valoare calitățile fizice și psihice cu care sunt înzestrați.

Astfel, survin o sumedenie de situații pe care copilul trebuie să le rezolve singur sau în colaborare cu colegii de echipă, ceea ce favorizează formarea sau consolidarea unor însușiri cum sunt: curajul, hotărârea, încrederea în sine și în colegii de echipă, disciplina, supunerea consimțită la regulile jocului, corectitudinea, spontaneitatea, însușiri atât de necesare, mai târziu la școală.

Fiind activități colective, jocurile didactice cultivă relațiile de grup, favorizând în același timp, manifestarea inițiativei, independenței și responsabilității.

Resursele educative ale jocului didactic sunt determinate de conținutul lor complex, bogat și variat și formele multiple în care se pot desfășura.

Copilul participă din plin la activități; cunoaște și reține regula, răspunde de acțiunile sale, ia atitudine în diverse situații, acționează independent și creator, valorificând cunoștințele, priceperile și deprinderile însușite, în situații diferite.

El acționează liber, declarându-se de acord sau împotriva celorlalți participanți, după cum aceștia se încadrează sau nu în regulile jocului.

Valoarea formativă a jocului didactic, rezidă în faptul că, prin intermediul lor se cultivă trăsăturile de voință și caracter, copiii fiind puși în situația să se stăpânească, să hotărască, să ia rapid decizii, să suporte înfrângerea și să prețuiască victoria, să recunoască greșelile.

La aceasta contribuie, în primul rând, stricta respectare a regulilor și executarea precisă a sarcinilor.

Jocul didactic ocupă locul cel mai important prin influența pe care o exercită asupra celor mai profunde laturi ale personalității copilului, prin rolul său sau în formarea unei gândiri corecte.

Jocul didactic rezolvă prin conținutul său o mare parte din problemele educației intelectuale și are o contribuție largă în precizare, consolidarea, adâncirea, sistematizarea și verificarea cunoștințelor. Jocul didactic îmbină eficient elementul instinctiv cu cel educativ, făcând uz de mijloace atractive, distractive, participarea copilului fiind activă și plăcută. Rolul pe care-l ocupă jocul în viața copilului este conferită de faptul că jocul satisface dorința firească de manifestare, de acțiune și de afirmare a independenței copilului.

Prin joc copilul învață să descifreze lumea reală, motiv pentru care H.Wailon apreciază jocul ca pe o activitate de preînvațare.

Jocul didactic își aduce contribuția la stimularea și dezvoltarea tuturor proceselor psihice.

De pildă, jocurile "Spune cum face?" sau "Cine face așa?" contribuie la dezvoltarea sensibilității auditive și în special a auzului fonetic insuficient dezvoltat la preșcolarul mic.

Spiritul creator, imaginația, pot fi stimulate prin jocuri de tipul: "Ghicește cine este?", "Telefonul", "Ghicește la ce m-am gândit".

Astfel, prin joc se îmbogățește sfera cognitivă, afectivă, se formează interesele și se incită curiozitatea. La vârsta preșcolară se elaborează și se exersează conduitele, iar însușirile de personalitate se dezvoltă progresiv, mai cu seamă prin intermediul activităților ludice.

Jocul, chiar în formele lui primare, cu atât mai mult în formele sale educative, mobilizează întreaga viață psihică a individului, îl umanizează și-l ajută să fie armonios dezvoltat din punct de vedere psiho-fizic. Menționăm de asemenea, că este demonstrat faptul că jocul desemnează o activitate "fizică sau mintală, spontană și urmărită prin ea însăși, fără utilitate imediată, generatoare de distracție, de plăcere și de reconfortare"⁴.

Având în vedere că prin joc copilul învață și se formează, înseamnă că între joc și activitatea de învățare, nu există nici un fel de contradicție ci mai degrabă un consens întregit

⁴ I. Cerghit - Metode de învățământ', Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976)

de faptul că pentru copil "jocul este descărcarea energiei de prisos, destinderea după încordare, pregătire pentru cerințele vieții, compensare pentru ceea ce nu s-a realizat."⁵

Este știut că esența jocului este determinată de procesul de reflectare și transformare pe plan imaginar a realității concrete, proces prin care devine plăcută posibilitatea pătrunderii copilului într-o realitate complexă, pe care o cunoaște activ, consider că factorii cu rol principal în evoluția jocului, izvorăsc din contactul copilului cu realitatea imediat apropiată lui.

În consens cu această caracteristică am ajuns la concluzia că jocul reprezintă pentru copil o sursă inepuizabilă de impresii care contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre lume și viață, formează caractere, deprinderi, înclinații, aspirații.

Totodată jocul oferă copiilor o multitudine de impresii, care contribuie la îmbogățirea cunoștințelor de lume și viață, măresc capacitatea de înțelegere a situațiilor complexe, favorizează dozarea forțelor fizice și spirituale, creează capacități de concentrare, de supunere la reguli, stimulează dorința de a reuși, ingeniozitatea în rezolvarea diverselor probleme.

Concomitent cu însușirea de noțiuni și cu formarea deprinderilor elementare de muncă intelectuală, copiii încep să manifeste interese cognitive tot mai largi care vor stimula activitatea intelectuală și-i ajută să pătrundă cât mai adânc în relațiile dintre fenomene.

La vârsta preșcolară, în toate formele jocului, ca și în activitățile < ocupaționale specifice acestei vârste, are loc o intensă specializare tocmai datorită faptului că jocul asimilează dinamica vieții sociale, prin natura relațiilor ce se stabilesc între copii în activitate.

În joc se instituie relații de cooperare care au la bază criteriile de simpatie sau acceptare, dar valorifică ansamblul capacităților de participare activă a acestora la activitatea ludică.

Jocul constituie un mijloc important de pregătire a copilului pentru muncă, pentru învățatură sau pentru activitatea socială.

Se știe că un copil absorbit de joc își încordează forțele fizice și gândește mult. Îndeplinirea regulilor este primul semn al capacității de orientare a activității într-o anumită direcție, atenția și eforturile fiind concentrate asupra a ceea ce este principal. Jocul îl bucură pe copil, succesul îi mărește capacitatea de muncă, îl ajută să-și mobilizeze forțele și să învingă greutățile, iar prin efortul de a ajunge scopul propus, copilul își exersează voința.

Din studierea literaturii de specialitate și din activitatea pedagogică am ajuns la concluzia că realitatea înconjurătoare cu care-i familiarizăm pe copii, lasă adânci urme atât în conștiința, cât și în conduita lor. Deci, realitatea ne demonstrează atât posibilitatea cât și necesitatea formării personalității copilului prin crearea în grădiniță a unui climat afectiv de joc.

Jocul creează câmp larg de acțiune și de afirmare pentru copil, deoarece prin el acesta își pune în valoare potențialul fizic și psihic, trăiește satisfacția mimării conduitelor achiziționate și a vieții social-afective. Iar creativitatea este dimensiunea fundamentală a activității umane, care se dezvoltă acolo unde există un dialog între culturi, între oameni, într-un mediu liber, deschis și divers, caracterizat prin egalitate între colegi și egalitatea socială. Produsul creativității este combinația perfectă a cunoștințelor dobândite de individ în diferite moduri – jocuri, citire, observare, experiență, studiu - ca răspuns la nevoia extrinsecă sau intrinsecă a rezolva o problemă⁶.

⁵ G. Chiuită - Educație prin jocuri de mișcare, Ed. Sport-Turism, 1983

⁶ Costina Ștefănescu, Education, a basic element of creativity, Horizons for sustainability „Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu, Issue 2/2017, p.38

REFERINȚE

- Dicționarul de pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;
Cergit - Metode de învățământ', Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976
G. Chiuită - Educație prin jocuri de mișcare, Ed. Sport-Turism, 1983;
E. Popescu, H. Barbu, F. Serbau în manualul "Activități de joc și recreativ- distractive"
Editura Didactică și Pedagogică, București 1993
Costina Ștefănescu, Education, a basic element of creativity, Horizons for sustainability
„Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu, Issue 2/2017;
Costina Sfinteș, The low of education in România after 1990, Annals of the “Constantin
Brâncuși” University of Târgu Jiu, Letters And Social Science Series 1/2019,
Academica Brâncuși Publisher
Costina Ștefănescu, Last 15 yers of romanian education, Revista Universitară de Sociologie
year XII, nr. 2/2016, Beladi Publishing House, Craiova, 2016
L. Nicola - Pedagogie generală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
U. Șchiopu - Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967;
U. Șchiopu, Psihologia vârstelor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
Radu și M.Ionescu - Experiența didactică și creativitatea, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1987;